

CrnaGora daruje

2020

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O STANJU FILANTROPIJE

M CHARLES STEWART
MOTT FOUNDATION

°catalyst

 | Rockefeller
Brothers Fund
Philanthropy for an Interdependent World

Sadržaj

Opšti pregled	1
Donatori	5
Teme	11
Primaoci	14
· Nепrofitне организације као primaoci	17
· Država као primalac	21
Krajnji korisnici	26
Efekti davanja	31
Medijska pokrivenost davanja	35
Pregled metodologije	37
Aneks: Komparativni trendovi davanja nepovezanog sa Kovid-19	38

Opšti pregled

Osam godina zaredom Catalyst Balkans prati stanje filantropije u Crnoj Gori, kao i u čitavom regionu Zapadnog Balkana. Svake godine uspijevali smo da prikažemo uporedive podatke, koristeći standardnu metodologiju, koja nam služi za procjenu razvoja filantropije u regionu. Međutim, izbijanje krize izazvane virusom Kovid-19 učinilo je izvještavanje o filantropskim davanjima naročito izazovnim.

Na filantropiju u Crnoj Gori i čitavom svijetu Kovid-19 kriza imala je veliki uticaj zbog toga što je povećala potrebu za podrškom. Nacionalno koordinaciono tijelo za zarazne bolesti (NKT) je 17. marta donijelo mjere za ublažavanje posljedica Kovid-19, poput zatvaranja granica, škola i objekata koji se ne bave najosnovnijim djelatnostima. Da bi se bolje razumjelo kako je pandemija uticala na filantropska davanja, prilagodili smo metodologiju i posebno prikupljali podatke o davanjima koja su povezana i davanjima koja nisu povezana sa Kovid-19. Izvještaj o stanju filantropije u Crnoj Gori tokom 2020. Godine je specifičan jer se ne fokusiramo na trendove, kao što je bio slučaj u ranijim izvještajima. Umjesto toga, podatke smo tumačili u kontekstu pandemije. Ipak, za one koje zanimaju trendovi, pripremili smo aneks gdje se porede sva davanja u prethodnim godinama sa davanjima nepovezanim sa Kovid-19 u 2020.

Važno je napomenuti da nivo filantropskih davanja pratimo na osnovu dva ključna indikatora: broj instanci i donirani iznos. Instanca predstavlja jedinstveni događaj, koji može uključivati jednu ili više donacija (npr. kampanja u kojoj građani prikupljaju sredstva za nečije liječenje). Svaka instance može imati i odgovarajuću vrijednost donacije, ukoliko su dostupni podaci o vrijednosti. Stoga čitaoca ne treba da zbuni ako je određeni tip donatora ili primalaca imao veliki udio instanci, a prikupio mali udio doniranog iznosa i obratno.

Tokom pandemijske godine, donatori su značajno povećali svoju aktivnost. U 2020. godini zabilježili smo više od 12,4 miliona eura, što je tri puta više nego u prethodnoj godini. Štaviše, oslanjajući se na dostupne podatke, procijenili smo da je ukupno donirano više od 18,5 miliona eura. U skladu s tim, donirani iznos po glavi stanovnika značajno je porastao za svega godinu dana – sa 10,7 eura na 29,8 eura – što znači da crnogorsko društvo pokazuje najviši stepen dobročinstva u regionu.

18.523.870,2 €Procijenjena vrijednost
donacija**12.428.441,2 €**

Zabilježeni iznos

1.446

Broj instanci

29,8 €Donirani iznos po
glavi stanovnika

Kovid-19 kriza generisala je više donacija nego sve ostale teme zajedno. U 878 instanci, donatori su prikupili više od 9,6 miliona eura za ublažavanje negativnih posljedica Kovid-19 pandemije, što čini da iznos doniran za Kovid-19 bude preko 3,4 puta veći od onog za svrhe nepovezane sa pandemijom. Većina instanci za Kovid-19 podrazumijevala je potrepštine, dok su najveći udio u iznosu ostvarile donacije u formi opreme.

Broj instanci

878

568

Zabilježeni iznosi

9.629.068,7 €

2.799.372,5 €

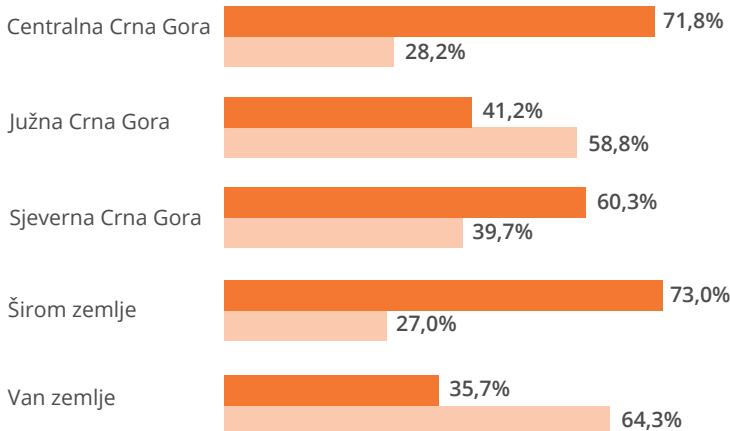

U godini pandemije, poslovni sektor bio je najaktivniji i najizdašniji tip donatora. Tačnije, korporacije su imale udio od 43,1% u ukupnom broju instanci i 39,0% doniranog iznosa. Nakon njih slijede građani kao drugi najaktivniji tip donatora, sa udjelom od oko četvrtine svih instanci. Od svih donatorskih akcija, najveći procenat bio je usmjerjen ka lokalnim zajednicama. Nadalje, podrška donatora najčešće je bila kratkoročna, iako su strateška davanja generisala veći udio u iznosu. Što se tiče tipa donacija, od svih instanci povezanih sa pandemijom, 77,5% bile su gotovinske donacije. Uz to, donacije u vidu novca bile su još češće za svrhe koje nisu povezane sa pandemijom (83,6%).

Država (institucije i lokalne/nacionalne vlasti) i neprofitni sektor su glavni kanali za preraspodjelu donacija ka korisnicima kojima su potrebne; zbog toga smo u izvještaju izdvojili posebne sekcije za ova dva tipa primalaca. Visoka učestalost podrške vezane za Kovid-19 usmjerene ka lokalnim/nacionalnim vlastima učinila je da ovaj primalac bude najvažniji. Za razliku od ranijih godina, skoro trećina svih filantropskih akcija je bila usmjerena ka lokalnim i nacionalnim vlastima, pri čemu su gotovo sve takve akcije bile namijenjene ublažavanju posljedica Kovid-19 krize. S druge strane, podrška donatora za neprofitni sektor bila je manje fokusirana na pandemiju u poređenju sa davanjima za državu, pa je otprilike polovina donacija bila za teme koje nisu povezane sa pandemijom. Ova činjenica nam pokazuje da su lokalne i nacionalne vlasti bile prepoznate od strane donatora kao glavni kanal za pomoć u vezi Kovid-19, dok se neprofitni sektor doživljavao kao jednako važan kanal za davanja za druge teme nevezane sa pandemijom.

Davanja su bila centralizovanija tokom pandemije. Iako se najnaseljenije opštine nalaze u centralnom dijelu Crne Gore, koji predstavlja administrativnu bazu zemlje, čak 47,9% instanci bilo je usmjereno ka ovom regionu. Južni dio Crne Gore imao je udio od preko četvrtine svih instanci, što je niže nego u prethodnoj godini. Ipak, ovaj nivo davanja u skladu je sa površinom i brojem stanovnika regiona. Sjever Crne Gore imao je udio od 21,6% svih instanci, što predstavlja pad u poređenju sa 2019. godinom. Imajući u vidu da je sjeverni region veći po površini i naseljeniji od južnog regiona, raspodjela davanja bila bi srazmjernija da je ovaj procenat bio veći. Filantropske akcije usmjerene ka drugim dijelovima širom zemlje ostvarile su udio od 2,6% svih instanci, sa većim fokusom na pandemiju, dok su donacije usmjerene van zemlje više pažnje posvećivale temama nepovezanim sa Kovid-19.

Mapa - Procenat instanci po regionima (%)

Kovid-19
 Davanja nepovezana sa Kovid-19

Donatori

Poslovni sektor pokazao je visok stepen spremnosti da pomogne društvu u vremenu krize. U 2020. godini, nastavio je da bude najaktivniji tip donatora, kako prema učestalosti davanja tako i prema sumi donacija. Od svih sredstava koje su donirale korporacije, 79,0% bilo je namijenjeno ublažavanju negativnih posljedica Kovid-19 krize. Ispostavilo se da je pomoć korporacija bila naročito važna kod nabavke skupe medicinske opreme, koju su korporacije donirale bolnicama i domovima zdravlja.

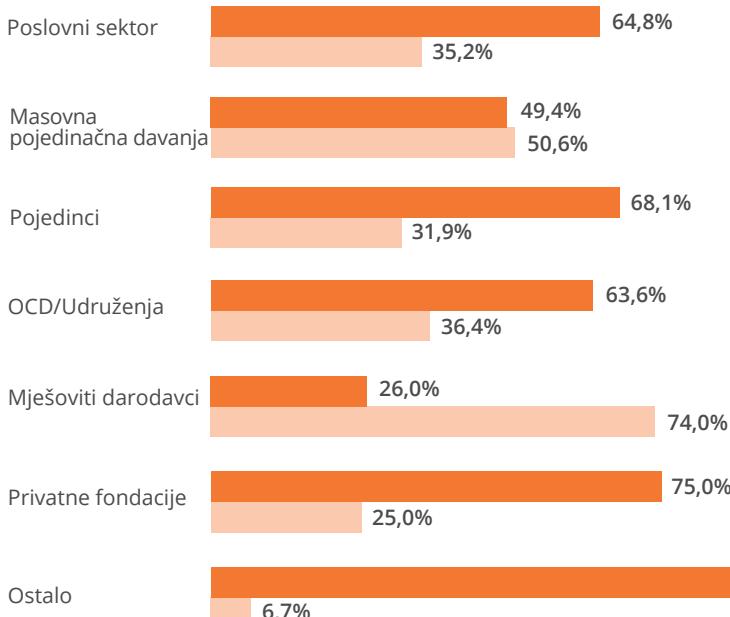
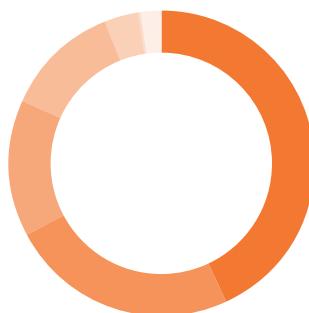
Kovid-19 kriza nije samo podstakla privredu da donira više, već je donijela i veći nivo saradnje između različitih tipova donatora. Iako je bilo malo instanci u kojima su različiti tipovi donatora (mješoviti darodavci) učestvovali, oni su prikupili gotovo trećinu ukupno doniranog iznosa. Razlog za ovaku neujednačenost leži u visokoj vrijednosti, ali malom broju donacija datih za izgradnju Klinike za infektivne bolesti u Podgorici, kao i u visokoj vrijednosti donacija u vidu medicinske opreme, zaliha i drugih potrepština tokom pandemije.

Još jedan tip donatora koji se istakao ove godine su građani, koji su učestvovali u gotovo četvrtini svih filantropskih akcija. Ove instance imale su odnos pedeset naprema pedeset kad je riječ o davanjima za Kovid-19 i temama nevezanim za Kovid-19. Međutim, ako govorimo o doniranom iznosu, veći udio masovnih pojedinačnih donacija bio je fokusiran na pandemiju – nešto manje od dvije trećine ukupnog iznosa. U poređenju sa prethodnom godinom, građani su imali manji udio u ukupnom iznosu (15,4% u 2020. naprema 36,9% u 2019. godini), dok je primjećen rast broja filantropskih akcija (350 instanci u 2020. naprema 292 instanci u 2019. godini).

Instance (%)

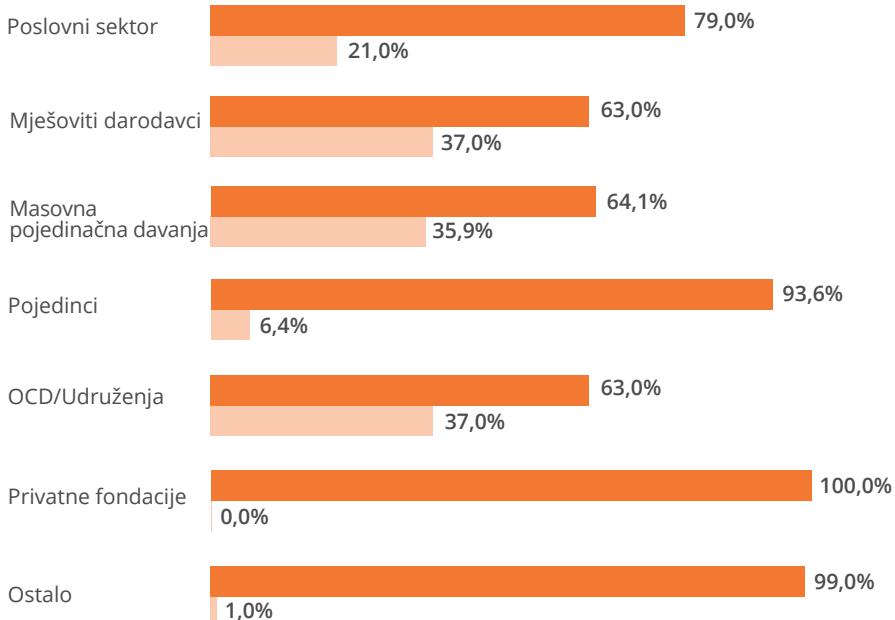
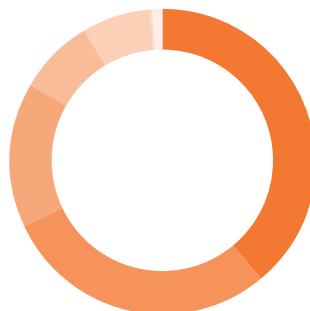
Ukupna davanja

Iznosi (%)

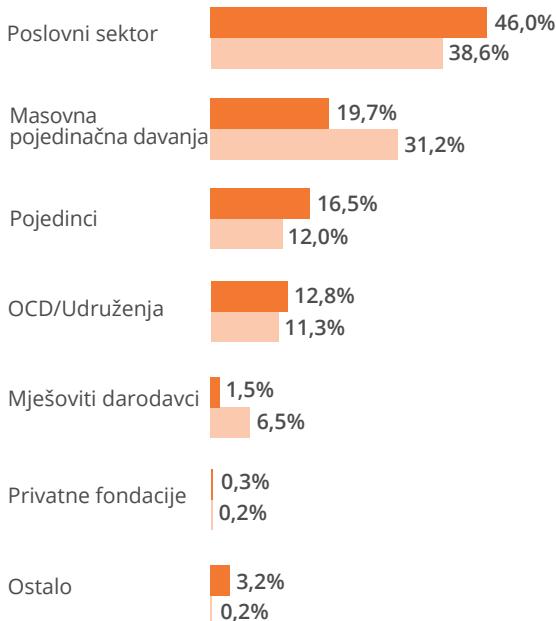

Ukupna davanja

Kovid-19
 Davanja nepovezana sa Kovid-19

Instance (%)

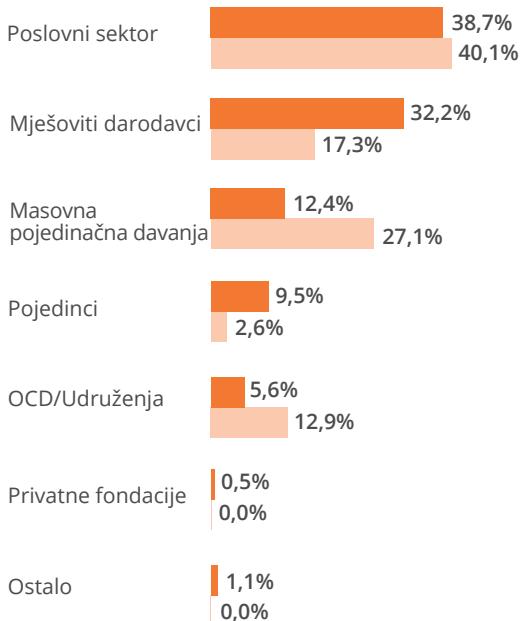

Kovid-19

Davanja nepovezana sa Kovid-19

Iznosi (%)

Kovid-19
 Davanja nepovezana sa Kovid-19

Kompanija Jugopetrol AD donirala respiratore i školski pribor

Tokom 2020. godine, kompanija Jugopetrol AD je organizovala veći broj društveno odgovornih aktivnosti. Ovdje ističemo dva primera strateških davanja u zdravstvo i obrazovanje. Prvo, tokom prvog talasa pandemije Kovid-19 virusa, kompanija Jugopetrol je uputila donaciju od 40.000 eura za nabavku dva respiratora. Potom, u cilju olakšanog praćenja online nastave, donirali su školski pribor i osam televizora Dječjem domu Mladost u Bijeloj, u vrijednosti od preko 8.000 eura. Zbog ove ali i druge pomoći koju su pružali tokom 2020., Jugopetrol AD je postala dobitnik ISKRA nagrade za doprinos na nacionalnom nivou.

Filantrop iz dijaspore podržao borbu protiv Kovid-19

Jedan od najvelikodušnijih pojedinačnih donatora iz dijaspore u 2020. bio je **Hajriz Brčvak**, osnivač Fondacije Hemias. Hajriz je 20. marta podržao borbu protiv pandemije Kovid-19 donacijom od 100.000 eura za Nacionalno koordinaciono tijelo za zarazne bolesti. Pored toga, 25. marta je ovaj filantrop donirao medicinsku opremu vrijednu oko 170.000 eura namijenjenu Opštoj bolnici Bijelo Polje, Opštoj bolnici Bar i Kliničkom centru Crne Gore. Donirana oprema uključivala je 250.000 maski, 1 milion rukavica, 100 toplojmjera, 1.000 zaštitnih odijela i 4 respiratora. Zahvaljujući navedenim donacijama, Fondacija Hemias postala je dobitnik ISKRA nagrade za filantropiju.

Sportisti donirali za pomoć u oporavku od Kovid-19

19. marta je crnogorski fudbaler **Stefan Savić** donirao dva respiratora vrijedna 40.000 eura Opštoj bolnici Berane i Opštoj bolnici Bijelo Polje. Pored toga, u godini pandemije zabilježili smo i njegovu donaciju od 5.000 eura Domu zdravlja Mojkovac. Slično tome, kao odgovor na Kovid-19 krizu, crnogorski košarkaš **Nikola Vučević** je 24. marta donirao 100.000 eura Nacionalnom koordinacionom tijelu za zarazne bolesti.

Tradicionalni humanitarni plivački maraton pomogao da se prikupe sredstva za liječenje

Već treću godinu zaredom, **Luka Vučković i Petar Antonijoli** iz Budve, uz podršku svog tima koji uključuje medijski servis TV Budva, trener Luka Zenović, zdravstveni radnici, kao i drugi, organizovali su tradicionalni humanitarni plivački maraton pod nazivom „Boje jutra“. Ove godine je cilj događaja bio prikupljanje sredstava za liječenje dvoje djece, kao i za adaptaciju Doma za stare „Sveti Vid“ u Petrovcu. Maraton, koji je održan 23. avgusta u Budvi, obuhvatao je rutu od 12 kilometara. Luka i Petar su i sami učestvovali u ovom maratonu.

Fond „Marko Miljanov“ pomogao u borbi protiv pandemije

Dosadašnji dobitnik ISKRA nagrade za filantropiju, nevladino udruženje **Fond za razvoj Kuča „Marko Miljanov“**, je 23. marta doniralo 20.000 eura Nacionalnom koordinacionom tijelu za zarazne bolesti, namijenjenih za kupovinu respiratora za Klinički centar Crne Gore. Uz to, 30. marta je udruženje doniralo 5.000 eura Opštini Tuzi, za nabavku prehrambenih namirnica tokom Kovid-19 krize.

Teme

Većina filantropskih aktivnosti i doniranih iznosa bila je usmjereni na ublažavanje negativnih posljedica Kovid-19. Tačnije, 60,7% svih instanci doniranja bilo je usmjereni isključivo za podršku povezani sa pandemijom Kovid-19. Štaviše, ukupni broj instanci namijenjenih samo za Kovid-19 donacije premašuje sva davanja u prethodnoj godini. Kako je izbijanje pandemije privuklo posebnu pažnju filantropske zajednice, izdvojili smo davanja koja su bila povezana sa ovim povodom i predstavili ih kao nezavrsnu temu. Posljedično, ostale teme su ostvarile manji udio u podršci u poređenju sa prethodnom godinom.

Zbog promjene u šemi bilježenja, sva davanja koja su ranije bilježena kao povezana sa zdravstvom i obrazovanjem sada su bilježena kao Kovid-19 ako je svrha donacije bila ublažavanje negativnih posljedica pandemije. Kao rezultat toga, svega 8,9% doniranog iznosa i instanci zabilježeno je kao davanje za zdravstvo. Više od polovine ovih akcija bilo je namijenjeno za liječenje. Kako je jedna od kriznih mjera crnogorske vlade bilo zatvaranje škola i prelazak na onlajn nastavu, podršku za onlajn nastavu bilježili smo kao Kovid-19 davanja. Pomoći donatora na polju obrazovanja se u 2020. prvenstveno ogledala u donacijama u vidu informatičke opreme za nastavu od kuće za djecu iz socijalno ugroženih porodica. Iz tog razloga je konvencionalno obrazovanje dobilo podršku tek u 8,3% instanci.

Podrška marginalizovanim grupama imala je udio od 12% među svim akcijama donatora. Većina datih akcija bila je u formi socijalnih usluga (poput pomoći za narodne kuhinje). Ako izuzmemo podatke za Kovid-19 davanja, nešto manje od trećine svih instanci bilo je usmjereni ka podršci marginalizovanim grupama. Osim glavnih tema, sezonska davanja ističu se u pogledu učestalosti davanja, dok se sport izdvajao kada je riječ o doniranoj vrijednosti.

Ključne teme

Instance (%)

60,7% Kovid-19

12,0% Podrška marginalizovanim grupama

8,9% Zdravstvo

8,3% Obrazovanje

4,3% Smanjenje siromaštva

5,8% Ostalo

Ostale teme

Instance (%)

3,3%	Sezonska davanja
0%-1%	javna infrastruktura, upravljanje u vanrednim situacijama, sport, kultura i umjetnost, dobrobit životinja, životna sredina, vjerske djelatnosti, ekonomski razvoj

Udruženje Roditelji i Srednja stručna škola „Sergije Stanić“ obezbijedili obroke za djecu

Oko 1.300 osnovaca u Podgorici prima socijalnu pomoć. Stoga, da bi se obezbijedila užina za učenike osnovnih škola iz socijalno ugroženih porodica u Podgorici, **Udruženje Roditelji** i SSŠ „Sergije Stanić“ pokrenuli su kampanju „I ja želim užinu“. Neke od kompanija koje su podržale kampanju su **Komercijalna banka AD Podgorica, Nemesis d.o.o., Domen.me, Crnogorska komercijalna banka, Unija poslodavaca Crne Gore i Agencija za nadzor osiguranja Crne Gore**. Od početka kampanje, pa do 4. marta 2020. godine, više od 700 djece je dobilo besplatne obroke, a zabilježili smo i da je prikupljeno 29.100 eura. Kampanja je privremeno obustavljena zbog pandemije, a iznos od 20.500 eura bio je namijenjen za uplaćivanje Narodnoj kuhinji u Podgorici.

Studio Fleka i Hipotekarna banka pokrenuli onlajn platformu AplauzMedicinarima

Zaposleni Hipotekarne banke iz Podgorice, u saradnji sa **Studiom za interaktivni dizajn Fleka**, pokrenuli su onlajn platformu AplauzMedicinarima, u svrhu obezbjeđivanja zaštitne opreme za zdravstvene radnike širom Crne Gore, koji su na prvoj liniji borbe protiv pandemije. Prvi koji su donirali bili su sami zaposleni, koji su doprinijeli sa oko 8.000 eura. Cilj kampanje bio je prikupiti 50.000 eura ali za svega 27 dana prikupljeno je ukupno 130.590 eura, koji bi trebalo da budu proslijeđeni Nacionalnom koordinacionom tijelu za zarazne bolesti.

Telefonsko savjetovalište za djecu, mlade i odrasle u Hrvatskoj

U sklopu svoje tradicionalne humanitarne kampanje „10 godina za 10 škola“, **Rotari klub Bar** donirao je oko 19.200 eura namijenjenih za opremanje deset osnovnih škola u opštini Bar. Među ovim školama su OŠ „Đerđ Kastrioti Skenderbeg“, OŠ „Jugoslavija Bar“, OŠ „Anto Đedović“, OŠ „Jovan Tomašević“ i druge. Donirana oprema sastojala se od televizora, računara, štampača i projektorata.

Telekomunikaciona kompanija podržala borbu protiv Kovid-19

Telenor Crna Gora obezbijedio je deset gigabajta besplatnog interneta za svoje korisnike radi pristupa onlajn časovima na digitalnoj platformi „Uči doma“. Ova platforma, za podršku onlajn nastavi tokom pandemije, dio je projekta koji su pokrenuli kompanija Amplitudo i medijski servis „Vijesti“, u saradnji sa Ministarstvom prosvjete. Korisnici su mogli da pristupe sadržaju nakon što aktiviraju mjesečnu uslugu na aplikaciji Moj Telenor. Vrijednost donacije bila je oko 70.000 eura. Pored ovog doprinosa, Telenor Crna Gora, zajedno sa svojom matičnom kompanijom PPF Group, donirao je 20.000 zaštitnih maski N95, u vrijednosti od 100.000 eura, Nacionalnom koordinacionom tijelu za zarazne bolesti. Maske su bile namijenjene zdravstvenim radnicima, u bolnicama i domovima zdravlja širom Crne Gore.

Primaoci

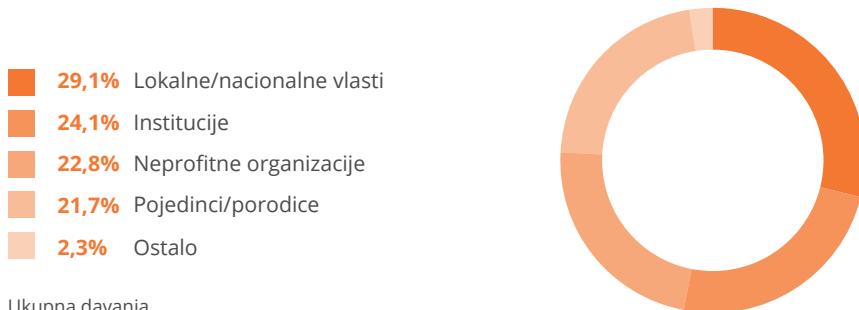
U godini pandemije, lokalne i nacionalne vlasti bile su primaoci sa najviše zabilježene podrške, kako u pogledu učestalosti tako i u pogledu iznosa donacija. Tačnije rečeno, nešto manje od trećine svih instanci i preko dvije trećine ukupnog iznosa bilo je usmjerenog ka lokalnim i nacionalnim vlastima. Gotovo sve ove donacije bile su namijenjene ublažavanju štetnih posljedica Kovid-19. U tu svrhu, najveći broj instanci davanja bio je u formi zaliha i potrepština, dok su donacije u opremi generisale najveći iznos. Ovakav podatak nije iznenađenje, budući da je oprema skuplja od zaliha i potrepština. Usljed velikog udjela iznosa usmjerenog ka lokalnim i nacionalnim vlastima u pandemijskog godini, učešće ostalih primaoca bilo je na nižem nivou.

Bolnicama i domovima zdravlja u Crnoj Gori falila je prijeko potrebna medicinska oprema i sredstva, neophodna za prevazilaženje štetnih posljedica pandemije Kovid-19. U skladu s tim, institucije su bile drugi najčešće podržavani tip primalaca u 2020. godini. Gotovo četvrtina svih instanci tokom godine pandemije bila je usmjerena ka ovim primaocima. Ipak, imajući u vidu činjenicu da su mnoge donacije u vezi Kovid-19, koje su bile upućene lokalnim i nacionalnim vlastima, zapravo bile namijenjene za proslijđivanje zdravstvenim ustanovama, ovaj procenat je vjerovatno i viši. Oko polovine svih filantropskih akcija i iznosa usmjerenog ka ustanovama imalo je svrhu ublažavanja posljedica krize koju je izazvao Kovid-19.

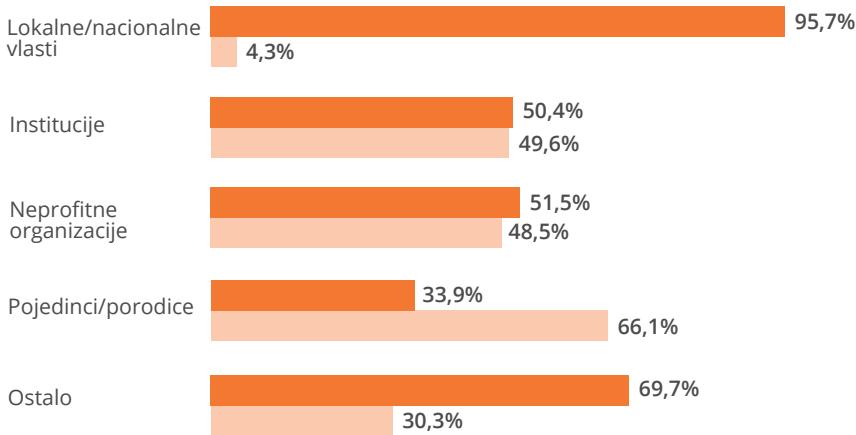
Dok je podrška upućena državi uglavnom bila fokusirana na pomoć u vezi Kovid-19, neprofitne organizacije zadržale su svoju ulogu pri podršći u druge svrhe. Od svih donacija koje se nisu ticale Kovid-19 krize, nešto manje od trećine bilo je usmjerenog ka neprofitnim organizacijama. Kada je riječ o iznosu doniranom u te svrhe, više od trećine bilo je usmjerenog ka neprofitnom sektoru, od čega je većina bila namijenjena za pomoć marginalizovanim grupama.

Tokom 2020. godine, pomoć u borbi protiv Kovid-19 stajala je iza gotovo svih filantropskih akcija usmjerenih ka lokalnim i nacionalnim vlastima, oko polovine donacija za institucije i neprofitne organizacije, te oko trećine instanci za pojedince i porodice. Saglasno tome, najveći udio podrške za pojedince i porodice odnosio se na svrhe koje nisu povezane sa Kovid-19. Tačnije, od ukupnih davanja za pojedince i porodice, više od dvije trećine instanci i preko tri četvrtine iznosa bilo je u svrhe nepovezane sa Kovid-19.

Instance (%)

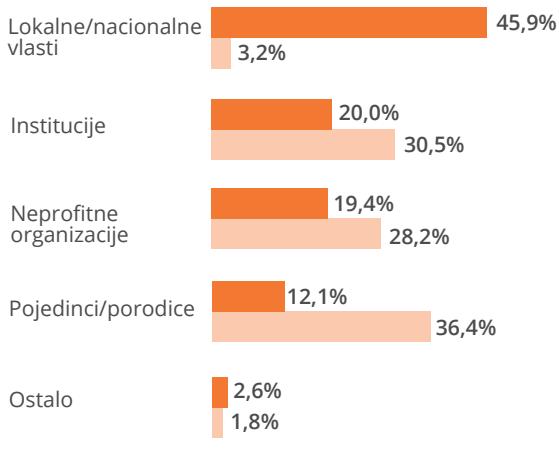

Ukupna davanja

Kovid-19
 Davanja nepovezana sa Kovid-19

Instance (%)

Kovid-19

Davanja nepovezana sa Kovid-19

Neprofitne organizacije kao primaoci

Donatori u Crnoj Gori usmjerili su 22,8% svih instanci i 11,1% ukupnog iznosa ka neprofitnim organizacijama¹. Kao što je već pomenuto, neprofitni sektor nastavio je da bude važan kanal za pomoć u svrhe nepovezane sa pandemijom, naročito za podršku socijalno ugroženim korisnicima. Oko polovine donatorskih akcija usmjerenih ka neprofitnim organizacijama u 2020. nije bilo povezano sa Kovid-19.

U 2020. godini su neprofitne organizacije doobile najviše podrške od privrednog sektora. Tačnije, poslovni sektor učestvovao je u više od polovine svih instanci usmjerenih ka neprofitnim organizacijama u godini pandemije, pri čemu su velike kompanije bile dominantne. Iako je poslovni sektor i dalje bio najčešći donator, masovne pojedinačne donacije obezbijedile su najveći udio iznosa (41,2%). Dalje, akcije u kojima su učestvovali različiti tipovi donatora (mješoviti donatori), zaslužne su za trećinu ukupnog iznosa. Dok je poslovni sektor najviše pažnje posvećivao Kovid-19 krizi, podrška koju su neprofitne organizacije doobile od istaknutih pojedinaca² i od donacija u kojima su učestvovali različiti tipovi donatora bila je uglavnom fokusirana na teme nepovezane sa Kovid-19.

Domaća udruženja bila su primarni tip neprofitnih organizacija u Crnoj Gori u 2020. godini, uz udio od 91,5% u ukupnom broju instanci i 84,0% u doniranom iznosu. Domaća udruženja koja su najčešće primala podršku u pandemijskoj godini bila su NVO „Žene Bara“, Crveni krst Crne Gore i NVO „Izvor života“. Privatne fondacije imale su mali udio u akcijama donatora (7,9%), od čega je Fondacija „Budi human“ Crna Gora dobila najviše podrške.

Kroz rad neprofitnih organizacija u godini pandemije, najčešće su pomagana socijalno ugrožena lica. Konkretno, preko tri četvrteine svih instanci i iznosa bilo je usmjereno ka ovom tipu korisnika. Ovako visok udio filantropskih akcija za socijalno ugrožena lica rezultirao je manjim učešćem ostalih tipova korisnika, od kojih je svaki imao učešće ispod 8% svih instanci. Razlog leži u tome što su se akcije donatora usmjerene ka neprofitnim organizacijama najčešće ticalile obezbjeđivanja prehrabnenih i higijenskih proizvoda za socijalno ugrožene porodice.

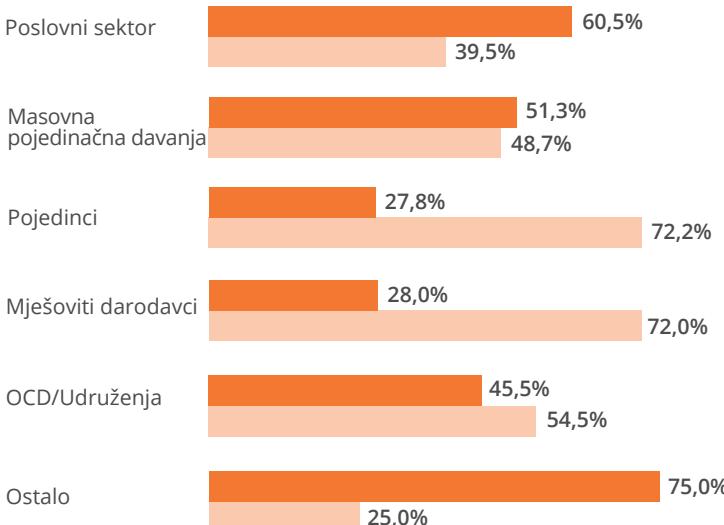
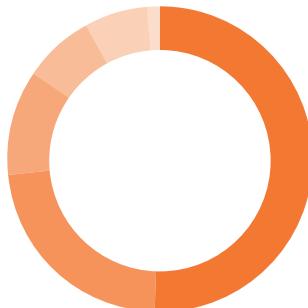
¹ Pod pojmom „neprofitni sektor“ podrazumijevamo domaća udruženja, inostrana udruženja, međunarodne organizacije poput agencija UN, kao i privatne fondacije.

² Izrazi „istaknuti pojedinci“ i „prepoznatljivi pojedinci“ odnose se na građane koje smo mogli da izdvojimo po imenu.

Profil donatora za neprofitne organizacije kao primaoce Instance (%)

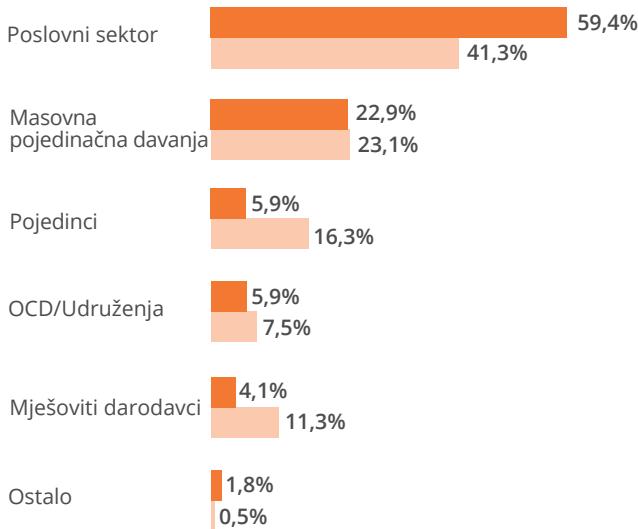
- █ **50,6%** Poslovni sektor
- █ **23,0%** Masovna pojedinačna davanja
- █ **10,9%** Pojedinci
- █ **7,6%** Mješoviti darodavci
- █ **6,7%** OCD/Udruženja
- █ **1,2%** Ostalo

Ukupna davanja

- █ Kovid-19
- █ Davanja nepovezana sa Kovid-19

Profil donatora za neprofitne organizacije kao primaoce Instance (%)

 Kovid-19

 Davanja nepovezana sa Kovid-19

NVO „Izvor života“ pomogla ugroženim porodicama

NVO „Izvor života“ je u 2020. godini donirala preko 400.000 eura kao pomoć za socijalno ugrožene porodice. Sredstva su obezbijedena preko donacija od kompanija, lokalnih preduzeća, kao i pojedinačnih donatora, širom Crne Gore. Od početka pandemije udruženje je omogućilo pripremanje do 400 obroka dnevno, isporučilo 2.000 paketa humanitarne pomoći, opremilo više kuća i stanova socijalno ugroženih porodica u Nikšiću, Podgorici i Plužinama i pružilo im hranu i higijenska sredstva. Kroz svoju tradicionalnu prazničnu kampanju „Djeci za osmijeh“, udruženje je obezbijedilo poklone za 1.200 djece iz socijalno ugroženih porodica, iz raznih opština širom Crne Gore. Za navedeni doprinos, organizacija je 29. januara 2021. godine dobila ISKRA specijalno priznanje za građanski doprinos opštem dobru.

Rotari klub Kotor i Telenor Crna Gora donirali tehnologiju za onlajn nastavu

Osnovna škola „Njegoš“ iz Kotora objavila je poziv za donacije radi nabavke 50 tablet računara za djecu u teškom materijalnom položaju, učenike škola u Kotoru i Tivtu. U odgovoru na poziv, **Rotari klub Kotor** je u saradnji sa **Telenorom Crna Gora** pokrenuo kampanju pod nazivom „Pobijedimo znanjem“, koja je mobilisala podršku brojnih kompanija, udruženja i pojedincaca. Kroz kampanju, prikupljeno je i podijeljeno 60 paketa opreme u vrijednosti od 7.200 eura. Svaki paket sastojao se od tablet računara, slušalice, 50GB besplatnog interneta mjesечно u toku školske godine.

NVO „Žene Bar“ podržala borbu protiv pandemije

Članice **Udruženja „Žene Bar“**, uz podršku volonterata, među kojima su i korisnici njihove narodne kuhinje, sašile su i podijelile preko 5.000 maski za građane Bara tokom Kovid-19 krize. Materijale za maske obezbijedila je **Turistička organizacija Bar** i građani Bara, a ukupna vrijednost je iznosila 1.750 eura. Maske su distribuirane Opštinskom timu za zaštitu i spašavanje Opštine Bar, zdravstvenim radnicima, kao i građanima koji su tražili pomoć. Pored navedenog, „Žene Bar“ su obezbijedile preko 1.500 paketa pomoći u namirnicama i higijenskim proizvodima i organizovale pripremu preko 45.000 obroka. Zbog ove ali i razne druge pomoći koju su pružale, „Žene Bar“ su postale dobitnice ISKRA specijalnog priznanja za građanski doprinos.

Država kao primalac

Identifikujemo državu³ (lokalne/nacionalne vlasti i institucije) i neprofitne organizacije kao glavne tipove primalaca, koji služe kao kanali za redistribuciju donacija čitavom spektru korisnika. Stoga je naročito važno pratiti davanja upućena ka ova dva entiteta. Iz tog razloga smo davanja državi i neprofitnom sektoru predstavili u posebnim poglavljima u izještaju.

Kao i u većini zemalja regionala, država Crna Gora bila je glavni akter u pružanju neophodne pomoći tokom pandemije Kovid-19. Donacije u vezi pandemije bile su najčešće upućene Nacionalnom koordinacionom tijelu za zarazne bolesti, koje je otvorilo račun za te potrebe. Kako smo zabilježili, oko 8 miliona eura uplaćeno je na ovaj račun, s ciljem obezbjedjivanja medicinske opreme, zaliha i drugih potrepština za zdravstvene ustanove i građane tokom pandemije. Tokom pandemidske godine, 53,3% svih filantsropskih akcija i 84,6% iznosa bilo je usmjereno ka državi. Tačnije, otprilike četvrtina instanci bila je usmjerena ka institucijama, dok je nešto manje od trećine bilo usmjereno ka lokalnim i nacionalnim vlastima. Kao pokazatelj usmjerjenog fokusa države na pandemiju može poslužiti činjenica da je više od tri četvrtine svih instanci usmjerenih ka državi imalo za cilj ublažavanje negativnih posljedica krize izazvane virusom Kovid-19. U poređenju sa prethodnom godinom, došlo je do porasta u davanjima za državu. Ovakav porast potiče prije svega od značajno većeg procenta iznosa doniranog lokalnim i nacionalnim vlastima (4,9% u 2019. naprema 70,4% u 2020. godini).

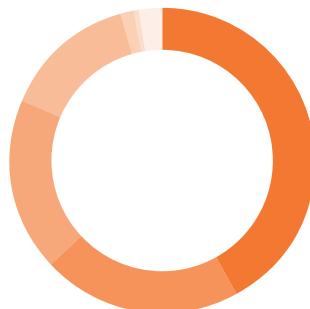
Poslovni sektor bio je najaktivniji i najizdašniji u donacijama za državu. Od svih akcija usmjerenih ka institucijama i lokalnim i nacionalnim vlastima, 42,2% poticalo je od kompanija. Gotovo tri četvrtine ovih instanci bilo je u svrhe pomoći u borbi protiv Kovid-19. Ipak, u poređenju sa 2019. godinom, poslovni sektor doživio je znatan pad udjela u iznosu doniranom državi (71,6% u 2019. naprema 41,8% u 2020. godini). Objašnjenje možemo naći u tome što je procenat iznosa u kom su različiti tipovi donatora bili zastupljeni porastao od prethodne godine (14,4% u 2019. naprema 29,7% u 2020. godini). Najveći dio iznosa od donacija u kojima su učestvovali različiti tipovi donatora bio je namijenjen za pomoć u borbi protiv Kovid-19, prvenstveno kroz nabavku medicinske opreme.

³ Pod pojmom „država“ podrazumijevamo donacije za institucije (zdravstvo, obrazovanje, kultura, socijalne i sportske ustanove) i lokalne i nacionalne vlasti.

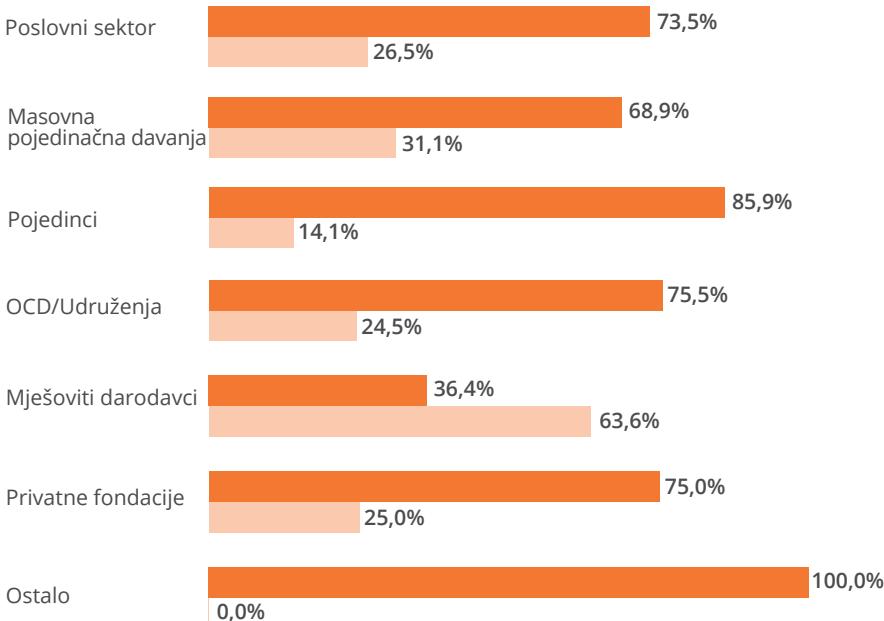
Među donacijama ka državi, daleko najzastupljenija tema mimo Kovid-19 bilo je obrazovanje. U pogledu korisnika, lokalne zajednice su najčešće bile te kojima su donacije namjenjivane: uz više od dvije trećine svih instanci i više od tri četvrtine doniranog iznosa. Većina iznosa doniranog za lokalne zajednice bila je u svrhe vezane sa Kovid-19 (91,8%). Ljudi sa zdravstvenim problemima bili su druga najčešće pomagana grupa korisnika kroz donacije državi, uz udio od 17,0% u ukupnom iznosu.

Profil donatora za državu kao primaoca

Instance (%)

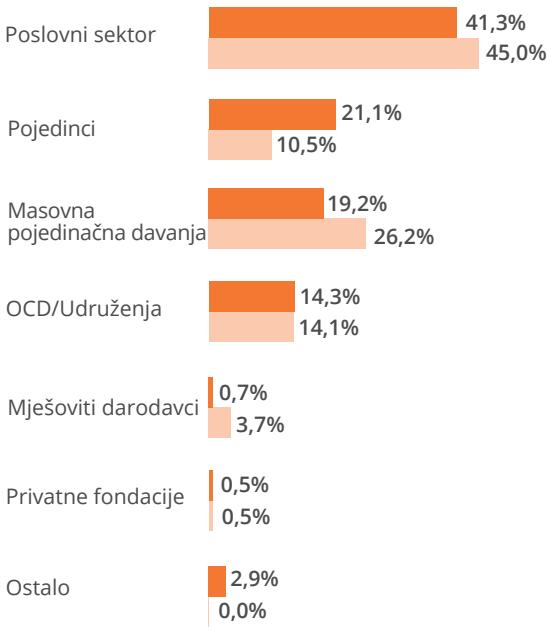

Ukupna davanja

Profil donatora za državu kao primaoca

Instance (%)

Kovid-19

Davanja nepovezana sa Kovid-19

Privatna fondacija investirala u obrazovanje

Fondacija „Ognjen Rakočević“ je 24. septembra donirala didaktički materijal za učenike Osnovne škole „Ilija Kišić“ iz Zelenike, koji nastavu pohađaju po posebnom ili prilagođenom programu. Donirani materijal uključuje razboj za tkanje, interaktivne igre sa drvenim igračkama, kao i drugi obrazovni materijal koji bi trebalo da pomogne djeci da razviju vještine logičkog promišljanja, koordinacije, pažnje, a koristi se i u okupacionoj terapiji.

Kompanija podržala rekonstrukciju Kliničkog centra Crne Gore

Kompanija Glosarij DOO je 31. jula donirala 60.000 eura Kliničkom centru Crne Gore za projekat rekonstrukcije i adaptacije Klinike za nefrologiju. Ukupna vrijednost projekta bila je 120.000 eura, a uključivala je renoviranje podova, rekonstrukciju i adaptaciju soba za manji broj pacijenata i drugo. Pored ove investicije, kompanija je takođe donirala instrumente za minimalno invazivne kardiohirurške procedure Klinici za bolesti srca Kliničkog centra Crne Gore. Instrumenti su uručeni 5. marta, a vrijednost im je preko 35.000 eura.

Novi respirator i vozilo donirani Bolnici Meljine

25. novembra je Bolnica Meljine objavila da je dobila respirator i sanitetsko vozilo neophodno za transport pacijenata u kritičnom stanju, zahvaljujući donacijama ljudi i kompanija iz Herceg Novog. Korporacije i pojedinci koji su se odazvali pozivu su **Škorpion d.o.o.**, **Krušo d.o.o.**, **Blue line d.o.o.**, **Role inženjering d.o.o.**, **Katunjanin d.o.o.**, **DOO Vodovod i kanalizacija Herceg Novi**, **Elektroprivreda Crne Gore**, kao i porodice **Vavić** i **Krivokapić**.

Krajnji korisnici

Najveći udio svih filantropskih akcija i doniranog iznosa u pandemijskoj godini bio je usmjeren za stanovništvo u lokalnim zajednicama. Tačnije, 41,8% svih instanci i 67,7% iznosa bilo je namijenjeno za podršku ovom tipu korisnika. Većina iznosa usmjerenog ka lokalnim zajednicama bila je za pomoć u borbi protiv Kovid-19 (90,6%). U skladu s tim, samo u davanjima za ublažavanje negativnih posljedica Kovid-19 krize, više od polovine svih akcija i više od tri četvrtine iznosa bilo je usmjereni ka ovom tipu korisnika. Visok procenat podrške za stanovništvo u lokalnim zajednicama doveo je do značajno manjeg udjela podrške za ostale primaoce.

Drugi najčešće podržavani tip korisnika u 2020. bila su socijalno ugrožena lica, sa udjelom od preko četvrtine svih instanci. U poređenju s prethodnom godinom, došlo je do porasta aktivnosti usmjerene ka socijalno ugroženim licima (16,9% u 2019. godini). Objasnjenje za takav porast vidimo u povećanju davanja u vidu socijalnih usluga (poput pomoći za narodne kuhinje) i humanitarne podrške vezano za borbu protiv Kovid-19. Ako posmatramo samo donacije nepovezane sa pandemijom, socijalno ugrožena lica zabilježila su najveći udio u instancama (nešto manje od trećine svih instanci).

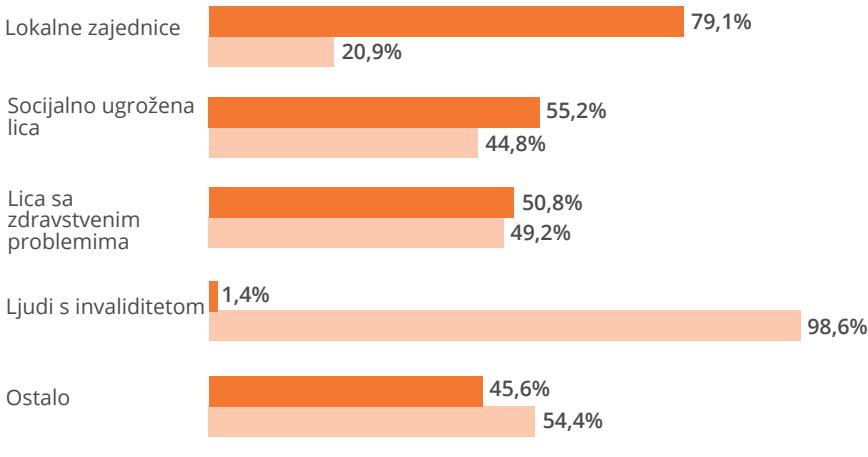
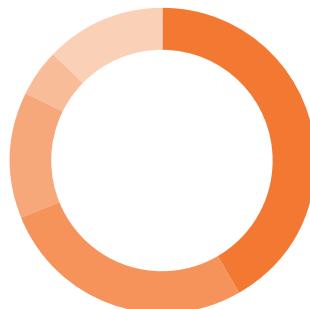
Od ukupnih davanja u godini pandemije, 13,4% svih instanci i 15,9% doniranog iznosa bilo je usmjereni ka licima sa zdravstvenim problemima. Većina ovih donacija bila je za obezbjeđivanje medicinske opreme – respiratora, monitora za pacijente, itd. za zdravstvene ustanove tokom Kovid-19 krize. Ka drugim, rjeđe pomaganim korisnicima, koji uključuju socijalno ugrožene i ranjive grupe, bilo je usmjereno 12,6% svih akcija. Od ovih korisnika, najveći procenat bio je usmjereni ka manjinskoj populaciji i starima – po 3% instanci. U poređenju sa 2019. godinom, obje grupe korisnika doživjele su porast donatorskih aktivnosti.

U poređenju s prethodnom godinom, najveća promjena bilo je smanjenje donacija ka licima s invaliditetom (193 instance u 2019. naprema 72 instance u 2020. godini). Pad podrške donatora za ovaj tip korisnika primjećen je i u većini zemlja regiona. Razlog je to što je tokom perioda zaključavanja većina aktivnosti ustanova i neprofitnih organizacija koje pružaju podršku licima s invaliditetom bila privremeno obustavljena, a donacije vezane za Kovid-19 nisu bile primarno usmjerene ka pomoći ovim korisnicima. Ipak, nastavićemo da pratimo ovu promjenu, sa nadom da je riječ tek o izolovanoj pojavi.

Instance (%)

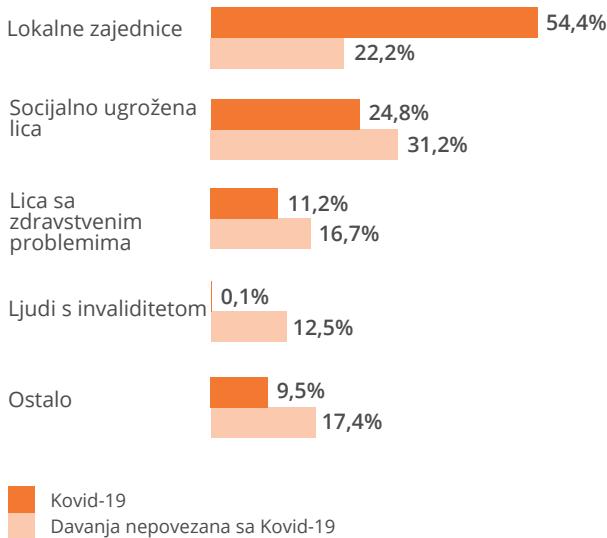
- █ **41,8%** Lokalne zajednice
- █ **27,3%** Socijalno ugrožena lica
- █ **13,3%** Lica sa zdravstvenim problemima
- █ **5,0%** Ljudi s invaliditetom
- █ **12,6%** Ostalo

Ukupna davanja

- █ Kovid-19
- █ Davanja nepovezana sa Kovid-19

Instance (%)

Ostalo Instance (%)

	Ukupna davanja	Kovid-19	Davanja nepovezana sa Kovid-19
3-5%		manjinske zajednice	stari, samohrani roditelji
1-3%	stari, manjinske zajednice, samohrani roditelji, djeca bez roditeljskog staranja, opšta populacija	stari, opšta populacija, vjerske zajednice	djeca bez roditeljskog staranja, manjinske zajednice, lica koja žive u drugim zemljama
0-1%	lica koja žive u drugim zemljama, vjerske zajednice, majke i bebe, životinje, ostali	djeca bez roditeljskog staranja, lica koja žive u drugim zemljama, samohrani roditelji, ostali	majke i bebe, opšta populacija, vjerske zajednice, životinje

Coca-Cola fondacija obezbijedila donacije porodicama i zdravstvenim radnicima

Kako smo zabilježili, **Coca-Cola fondacija** donirala je oko 46.000 eura Crvenom krstu Crne Gore, u svrhu obezbjeđivanja 1.000 humanitarnih paketa sa namirnicama i higijenskim proizvodima za porodice koje je Kovid-19 kriza najteže pogodila. Paketi su bili namenjeni korisnicima u opštinašu širom Crne Gore u opštinašu širom Crne Gore. Pored ovog doprinosa, **kompanija Coca-Cola HBC Crna Gora** donirala je preko 10.000 litara svojih proizvoda zdravstvenim radnicima i volonterima koji pomažu tokom pandemije.

Poslovni sektor obezbijedio pomoć za stare

U periodu od 30. jula do 30. septembra 2020. godine, svaki put kada je neki građanin iskoristio aplikaciju Telekom Me da plati putem Mastercard platne kartice, **Mastercard Srbija i Crnogorski Telekom** donirali su 0,5 eura Crvenom krstu Crne Gore, za podršku svom programu „Briga o starijima“, koji se fokusira na pomaganje starima iz ruralnih područja. Program se fokusira na dugoročna rješenja, obezbeđujući neophodnu opremu za staračka domaćinstva. 12. oktobra objavljeno je da je preko 10.000 ljudi izvršilo plaćanje preko aplikacije sa svojim Mastercard karticama, te da je ukupno 12.000 eura prikupljeno u ovu svrhu.

Pivara Trebjesa donirala medicinsku opremu Kliničkom centru Crne Gore

Pivara Trebjesa je 23. juna donirala 4 infuzione pumpe vrijedne 5.000 eura Kliničkom centru Crne Gore. Donirana oprema namijenjena je za korišćenje na svim odjeljenjima ove ustanove. 19. marta je Pivara Trebjesa podržala zdravstveni sistem donacijom od 10.000 eura za ublažavanje negativnih posljedica Kovid-19.

Efekti davanja

U pogledu upotrebe donacija, razlikujemo donacije po osnovu vrste podrške koja se njima pruža. U tom smislu, donacije mogu da pružaju kratkoročnu (jednokratnu) podršku i dugoročnu (stratešku) podršku. Kratkoročna podrška namijenjena je za tačno određene pojedince ili grupe pojedinaca, kao i za tačno određeni povod, a uključuje humanitarnu pomoć, smještaj za pojedince, medicinske tretmane, kao i obezbjedivanje namirnica i potrepština. S druge strane, dugoročne donacije služe kao investicije u infrastrukturu, socijalni servis, stipendije, istraživanje i razvoj, uz drugu podršku od koje se očekuje da stvori pozitivan učinak na duži rok, za veći broj korisnika. U nekim slučajevima nije moguće utvrditi svrhu davanja. Na primjer, dostupni podaci mogu ukazati da je podrška pružena određenoj ustanovi/organizaciji, a da pritom ne ukazuju u koju svrhu je podrška data.

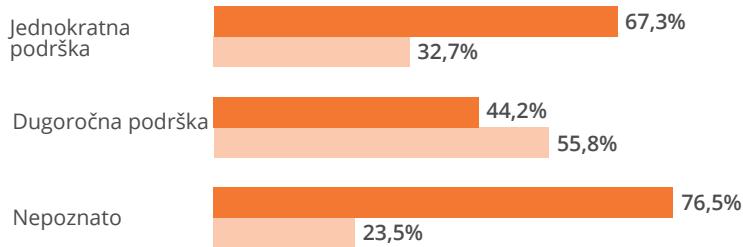
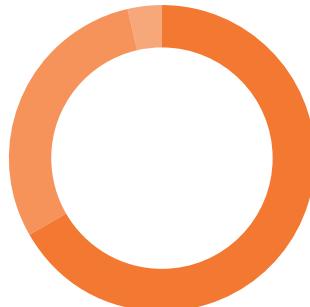
Tokom 2020. godine, udio jednokratnih donacija bio je preko dvije trećine svih instanci, dok su strateške donacije imale učešće od nešto manje od trećine svih filantropskih akcija. Od svih strateških instanci, preko polovine bilo je usmjereno za svrhe nepovezane sa Kovid-19. Što se tiče vrijednosti donirane kroz strateška davanja, preko tri četvrtine iznosa bilo je upućeno za Kovid-19. Takođe, u svrhu strateške podrške u borbi protiv Kovid-19, skoro sav iznos bio je u formi opreme – respiratora, monitora za pacijente, dezinfekcionih tunela itd. Najveći dio ovog iznosa bio je upućen lokalnim i nacionalnim vlastima. Od svih instanci nepovezanih sa Kovid-19, udio strateških davanja bio je 42,3%. Oprema je bila primarni oblik strateških davanja i kada je riječ o svrhama koje nisu povezane sa pandemijom (više od polovine instanci), a slijede socijalne usluge sa gotovo trećinom svih strateških donacija.

U poređenju sa 2019. godinom, došlo je do porasta procenta jednokratne podrške. Mogući razlog jeste to što su donacije za Kovid-19 najčešće bile u formi jednokratnih maski i rukavica, hrane, higijenskih zaliha, te drugih vidova jednokratne podrške. S druge strane, strateška podrška doživjela je pad udjela u svim akcijama.

Instance korišćenja donacija (%)

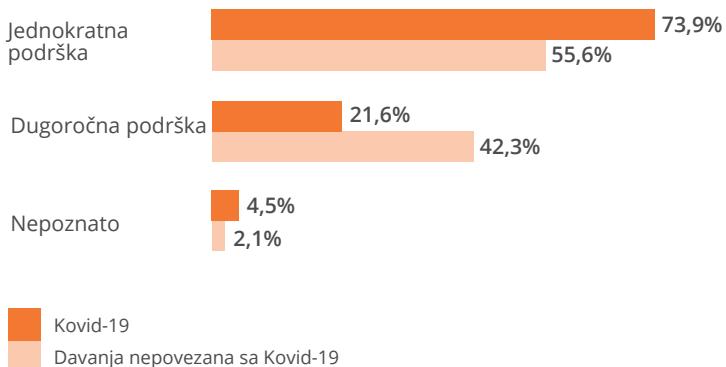
- 66,7%** Jednokratna podrška
- 29,7%** Dugoročna podrška
- 3,6%** Nepoznato

Ukupna davanja

- Kovid-19
- Davanja nepovezana sa Kovid-19

Instance korišćenja donacija (%)

Maske za porodice u stanju potrebe prikupljene kroz kampanju „Od srca srcu“

Radmila Tepavac je 17. marta dobila poziv Opštinskog tima za zaštitu i spašavanje za obezbeđivanje maski zbog nestašice zaštitne opreme tokom pandemije. Uz pomoć **Sonje Gardašević i Biljane Golub** iz Tivta, Radmila je pokrenula kampanju „Od srca srcu“ u svrhu šivenja zaštitnih maski za građane Crne Gore i službenike. Maske su isporučene Domu zdravlja Tivat, Opštoj bolnici Kotor, Dječjem domu Mladost u Bijeloj, Elektroistribuciji Tivat, Kotor, Herceg Novi, Budva, Bar i Ulcinj, zatim većim marketima u Boki, kao i rizičnim grupama stanovništva i pripadnicima raznih službi na terenu. 18. marta bila je spremna prva pošiljka od 100 maski, a do 4. aprila izrađeno je ukupno 3.300 maski.

Crnogorski Telekom podržao obrazovanje

Telekomunikacioni operater **Crnogorski Telekom** potpisao je 13. februara ugovor sa Univerzitetom Crne Gore (UCG) prema kojem će donirati 143.000 eura godišnje do 2035. godine za potrebe pružanja besplatnih mrežnih usluga između centralnog sistema UCG i fakulteta u Podgorici, Bijelom Polju, Nikšiću, Herceg Novom, Kotoru, Beranama i Cetinju, kao i drugih jedinica UCG, radi unaprjeđenja obrazovanja, razmjene podataka i komunikacije. Sa novom IT infrastrukturom, brzina internet konekcije između Centralnog informacionog sistema u Rektoratu i svih jedinica Univerziteta povećaće se 100 puta, odnosno sa 10Mbps na 1Gbps. Ukupna zabilježena vrijednost investicije u narednih 15 godina planirana je da bude 2,1 miliona eura.

Medijska pokrivenost davanja

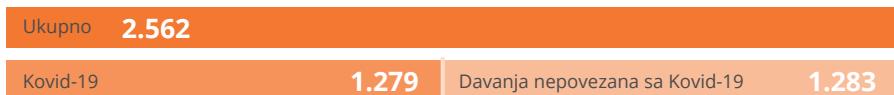
Tokom 2020. godine, filantropske aktivnosti bile su pokrivene kroz ukupno 2.562 medijska izvještaja. To predstavlja porast medijske aktivnosti u poređenju sa prethodnom godinom. Od ukupnog broja izvještaja, nešto manje od polovine činili su izvještaji o davanjima za prevazilaženje pandemije Kovid-19.

Najveći udio izvještaja bio je pokriven putem onlajn medija (84,3%), zatim elektronskih medija (12,0%), te na kraju i štampanih medija (3,7%). Onlajn medijski servisi koji su najčešće izvještavali o filantropskim aktivnostima bili su: **Vijesti.me**, **Cafe del Montenegro - cdm.me** i **Pobjeda.me**. U pogledu medijske pokrivenosti, nacionalni mediji imali su najveći udio (79,3%), a nakon njih lokalni mediji sa 9,2%.

Podudarajući se sa početkom pandemije, najveći procenat izvještaja zabilježen je u martu (19,8%), a zatim u aprilu (19,2%). Usljed velike učestalosti davanja u vrijeme praznika, značajan procenat izvještaja zabilježen je i u decembru (10,4%).

Od svih medijskih izvještaja u 2020. godini, 99,6% bilo je pozitivno. Pozitivno medijsko izvještavanje o filantropskim aktivnostima u zemlji pomoći će da se ostvari veća vidljivost za širok spektar potencijalnih donatora. S druge strane, veoma mali broj izvještaja ukazuje na nepravilnosti koje bi mogle da naruše povjerenje u filantropske akcije. U tom pogledu mediji igraju važnu ulogu pri stvaranju stimulativne atmosfere, zadržavajući korektivne mjere koje su potrebne za bolje funkcionisanje filantropskog ekosistema.

Medijski izvještaji

Medijska pokrivenost: izvještaji (%)

Tip medija: izvještaji (%)

Pregled metodologije

Izvještaj je pripremljen korišćenjem baze podataka Giving Balkans, koja i dalje predstavlja najpouzdaniju bazu podataka o filantropskom davanju u regionu. Zbog odsustva zvaničnih podataka (npr. Ministarstva finansija ili Poreske uprave), Catalyst Balkans koristi alternativne načine za prikupljanje podataka, prije svega medijske izvještaje i druge dostupne resurse, poput izvještaja donatora i primalaca. Tokom 2020. godine, medijski izvještaji su sakupljani kroz praćenje štampanih, elektronskih i onlajn medija na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou u Crnoj Gori, od 1. januara 2020. do 31. decembra 2020. godine. U ovom periodu, u bazi podataka Giving Balkans obrađeno je ukupno 2.562 izvještaja u vezi humanitarnih davanja koja potiču od svih tipova donatora, od čega je bilo 1.446 jedinstvenih instanci.

Ova metodologija ima ograničenja, naročito imajući u vidu da mediji ne bilježe sva filantropska davanja. Ipak, vjerujemo da naše istraživanje pruža dovoljno pouzdan uvid u suštinske aspekte filantropskog davanja jer brojke, iako nisu sveobuhvatne, nude minimalnu vrijednost za relevantne indikatore. Ako, na primjer, govorimo o broju filantropskih instanci, možemo sa sigurnošću tvrditi da je broj koji prikazujemo minimalan broj instanci koje su se desile. Isto važi i za druge činioce, kao što su iznosi i akteri. Stoga se ovi podaci mogu koristiti kao pokazatelji minimalnog stepena razvoja filantropije u Crnoj Gori.

Trendove davanja obično predstavljamo bez netipičnih vrijednosti (npr. nesreća ili jednokratnih donacija koje premašuju značajan dio ukupno zabilježenog iznosa) jer takvi podaci ne predstavljaju davanja koja lokalni akteri mogu ponoviti svake godine. Zbog dejstva koje je pandemija Kovid-19 imala na davanja tokom 2020. godine, poštovali smo sve dimenzije relevantne za filantropiju tako što smo posebno razmatrali davanja povezana sa Kovid-19 i davanja povezana sa svim drugim povodima. U dodatku, pratili smo i analizirali trend ukupnih godišnjih davanja nepovezanih sa Kovid-19 kako bi se zadržala opšta uporedivost podataka za 2020. sa podacima prikupljenim u ranijim godinama.

Aneks: Komparativni trendovi davanja nepovezanog sa Kovid-19

Ukupna davanja

Trendovi za iznose i instance	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Iznos (€)	1.693.952,5	3.927.959,0	4.110.854,5	4.102.617,9	2.799.372,5
Broj instanci	742	970	588	851	568

Trend za donirani iznos bio je u porastu do 2018. godine, kada je dostigao najviši nivo i nakon čega je počeo da pada. Od tada, opadajući trend se nastavio i u 2020. godini. Što se tiče broja instanci, nakon rasta filantropskih akcija u 2019. godini, ove godine je taj broj opao.

Donatori

Instance (%)	2018.		2019.		2020.
Masovna pojedinačna davanja	36,9%	↗	34,3%	↘	31,2%
Poslovni sektor	36,4%	↗	41,8%	↘	38,6%
Pojedinci	7,5%	↔	8,2%	↗	12,0%
Iznos (%)	2018.		2019.		2020.
Masovna pojedinačna davanja	10,8%	↗	36,9%	↘	27,1%
Poslovni sektor	70,8%	↘	42,2%	↘	40,1%
Pojedinci	5,9%	↗	9,0%	↘	2,6%

Nakon porasta udjela instanci koje potiču od poslovnog sektora, 2020. godine se desio pad – nivo je bio gotovo isti kao i prije dvije godine.

Teme

Instance (%)	2018.	2019.	2020.
Podrška marginalizovanim grupama	25,2%	↗ 26,9%	↗ 30,6%
Zdravstvo	29,9%	↘ 23,9%	↘ 22,7%
Obrazovanje	13,3%	↗ 18,3%	↗ 21,1%
Smanjenje siromaštva	8,2%	↔ 8,1%	↗ 10,9%

Pozitivni trend podrške za marginalizovane grupe nastavio se u 2020. godini, kao i opadajući trend za opšte zdravstvene svrhe.

Primaoci

Instance (%)	2018.	2019.	2020.
Institucije	31,0%	↗ 38,5%	↘ 30,5%
Pojedinci/porodice	31,0%	↘ 28,4%	↗ 36,4%
Neprofitne organizacije	27,0%	↘ 24,9%	↗ 28,2%
Lokalne/nacionalne vlasti	7,3%	↘ 3,6%	↔ 3,2%

Nakon rasta podrške za institucije 2019. godine, udio instanci opao je na sličan nivo kao i prije dvije godine.

Krajnji korisnici

Instance (%)	2018.	2019.	2020.
Lokalne zajednice	34,9%	31,7%	22,2%
Lica s invaliditetom	16,7%	22,7%	12,5%
Socijalno ugrožena lica	11,1%	16,9%	31,2%
Lica sa zdravstvenim problemima	14,8%	9,4%	16,7%

Počevši od 2018. godine, podrška donatora za stanovništvo u lokalnim zajednicama nastavila je da opada i u 2020. godini. S druge strane, pozitivni trend podrške za socijalno ugrožena lica zadržao se i u godini pandemije.

Korišćenje donacija

Instance (%)	2018.	2019.	2020.
Jednokratna podrška	49,5%	46,7%	55,6%
Dugoročna podrška	42,3%	40,0%	42,3%
Nepoznato	8,2%	13,4%	2,1%

U 2019. se desio pad procenta jednokratnih instanci, dok je primijećen znatan porast u 2020. godini. Udio dugoročne podrške fluktuirao je u posljednje tri godine oko 40% bez značajnijih promjena.

Istraživanje „Crna Gora daruje 2020: Godišnji izvještaj o stanju filantropije“ dio je šire inicijative za promovisanje i stimulisanje filantropije u regionu koju sprovodi Fondacija Catalyst. Osnovno istraživanje i ovu publikaciju kreirala je Fondacija Catalyst (Catalyst Balkans), uz velikodušnu podršku Fondacije Čarls Stjuart Mot i Fonda braće Rokfeler.

Mišljenja iznijeta u ovoj publikaciji ne odslikavaju nužno mišljenja Fondacije Čarls Stjuart Mot, Fonda braće Rokfeler ili njihovih partnera.

Istraživanje sprovedeno od strane:

U partnerstvu sa:

Istraživanje podržali:

Catalyst Balkans
38 Takovska, 11000 Beograd,
Srbija

catalystbalkans.org
givingbalkans.org

Dizajn
Dragana Pavlović

Pripremila
Maja Gligorić

Urednici
Aleksandra Vesić Antić
Vuk Vuković

Podatke prikupio
Miloš Arsić
Petar Veljović

Prevod i lektura
Educo Centar

Beograd, 2021.